

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΙ ΒΛΑΧΕΡΝΑΙ

«Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε»

Ωολλακις μετ' εύσεβοῦς πόθου ἐπεσκέφθην τὸ ἵερὸν προσκύνημα τῶν κλεινῶν Βλαχερνῶν, ηὗτύχησα δὲ ν' ἀκροασθῶ, κατά τινα Παρασκευὴν τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, τῆς ἀναγγώσεως τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον ὑπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς θόλους τοῦ βασιλικοῦ ναοῦ, ὅπου τὸ πρῶτον ἀνεγνώσθη ὁ παννύχιος οὗτος Ὑμνος καὶ ἀντίχησε πλήρης ποιήσεως ἡ Ἱερὰ ἐπωδὸς «Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε».

Αἱ Βλαχέρναι, κείμεναι πρὸς τὸ τέλος τοῦ Κερατίου κόλπου καὶ δεσπόζουσαι ἀφ' ὑψηλοῦ αὐτοῦ, τυγχάνουσιν ἐν ἐκ τῶν ἴστορικωτέρων, εὐκλεεστέρων καὶ θαυμαστοτέρων μερῶν διὰ τὸν ἔλληνα δρόθιόδοξον χριστιανόν, καὶ διὰ τοῦτο πανταχόθεν τῆς βασιλευούσης ταύτης Πόλεως συρρέουσιν οἱ εὔσεβεῖς χριστιανοὶ εἰς προσκύνησιν, καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν δὲ ἐκεῖσε ἀφικνούμενοι θεωροῦσι καθῆκον εὐσεβείας τὸ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸ Ἱερὸν τοῦτο μέρος ὡς καὶ τὴν Ἀγίαν Σοφίαν καὶ τὸ Βαλουκλῆ.

Κατὰ τὴν ἔσπεραν ταύτην ἡ συγκέντρωσις τῶν εὔσεβῶν ἐν Βλαχέρναις εἶνε μεγάλη καὶ ὁ μικρὸς ναὸς μετὰ τοῦ προνάου εἶνε κατάμεστος χριστιανῶν. Μετὰ δυσκολίας εἰσῆλθον εἰς τὸ Ἱερὸν βῆμα καὶ ἔστην παρακολουθῶν μετὰ προσοχῆς τὴν ἀναγνώσιν τῶν κατανυκτικῶν Οἴκων τῆς Θεοτόκου, ἐν τῇ ἀκροάσει τῶν δοπίων δὲ νοῦς μου φέρεται πέραν τοῦ παρόντος καὶ τὰ ἴστορικὰ ἄσματα μὲ φέρουσι πλησίστιον πρὸς τὸ εὐκλεές παρελθὸν τῶν Βλαχερνῶν, τὸ τόσον διάφορον τῆς σημερινῆς αὐτῶν καταστάσεως.

Καὶ ἀναπολῶ ἐν πρώτοις τὸν μεγαλοπρεπῆ ἐκεῖνον ναόν, ὃν

ῆγειρε πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου ἡ τότε σπαργῶσα εὐσέβεια τῶν πρώτων αὐτοκρατόρων τῆς Νέας Ρώμης ἐν Βλαχέρναις· οὕτα τῷ ὄντι μεγαλοπρέπεια καὶ βασιλική γενναιοφροσύνη διαλάμπει ἐν τῷ ἵερῳ τούτῳ τεμένει, ἐν φόντοντι τιμιώτερον, ἡ Τιμία Ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου, καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὅποιας ἐτέθη ἡ φρούρησις τῆς πόλεως. Ἐν συγκινήσει παρακολουθῶ τὴν με-

γαλοπρεπῆ λιτανείαν ὁδεύουσαν πρὸς τὸν ναὸν τῶν Βλαχερνῶν (458) πρωτοστατούντων τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Θρακὸς μετὰ τῶν αὐλικῶν τοῦ παλατίου καὶ τοῦ Πατριάρχου μετὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς αἰλῆρου καὶ λαοῦ, παρακολουθῶ αὐτὴν ἐν ἵερᾳ ἐκστάσει εἰσερχομένην ἐν τῷ ναῷ καὶ αἰσθάνομαι τὴν κατανυκτικὴν ἔκείνην μελῳδίαν εἰσερχομένην ἐν τῇ συγκεκινημένῃ καρδίᾳ μου καὶ ἀφίεμαι οὗτο ἔρμαιον τῆς ώραίας ὀπτασίας.

Ἐκ τῆς ἐκστάσεως ταύτης με ἀποσπῆ τὸ θούριον ἄσμα τὸ τὰ νικητήρια τῇ Θεοτόκῳ ἔκτιθεν ἐπὶ τῇ ἔξοχῳ διασώσει τῆς πόλεως. «Τῇ ὑπερμάχῳ, ἀκούώ, στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὃς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια, ἀναγράφω σοι ἡ πόλις σου, Θεοτόκε. Ἀλλ’ ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀποσημάχητον ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον, ἵνα κράζω σοι, Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε». Καὶ αἱ ἴστορικαι σελίδες, καθ’ ἃς συνετελέσθησαν τὰ ἔνδοξα καὶ θαυμαστὰ ταῦτα, φωτειναὶ ἀνοίγονται πρό ἐμοῦ. Καὶ ἐνθυμοῦμαι πῶς ὁ στρατηγικὸς αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, Θέλων νὰ ἐκτοπίσῃ τὸν ἐπὶ τῆς πρωτευούσης αὐτοῦ ἐπικρεμάμενον κίνδυνον, ἔξεστρατεύεσε κατὰ τῶν Περσῶν, καὶ πῶς ὁ ἐν Χρυσουπόλει στρατοπεδεύων Σατράπης, συνεννοηθεὶς καὶ μετὰ τοῦ Σκύθου Χαχάνη, ἀπεφάσισαν νὰ προβῶσιν εἰς ἄλωσιν τῆς πόλεως ἀπόντος τοῦ βασιλέως. Ἐν τῇ δεινῇ ἔκείνῃ περιστάσει οἱ ὀλύγοι κάτοικοι τῆς πόλεως διείδον τὴν ἐπικειμένην

καταστροφὴν καὶ πάσας αὐτῶν τὰς ἐλπίδας ἀναθέντες εἰς τὴν ἄμαχον προστασίαν τῆς Θεομήτορος, κατέφυγον εἰς τὸν ἵερὸν ναὸν αὐτῆς ἐν Βλαχέρναις, ἀφ’ οὗ ἐκ τῶν τειχῶν εἶδον τὰ στρατεύματα τοῦ ἐχθροῦ νὰ καλύπτωσι τὰ πέριξ τῆς πόλεως καὶ τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα πληροῦντα τὸν Κεράτιον κόλπον. Αἱ Βλαχέρναι περιεβάλλοντο δι’ ἴσχυρῶν τειχῶν μετὰ τῆς ὄλης πόλεως, καὶ ἀνωθεν τοῦ ναοῦ ὑπῆρχον βασίλεια σωζόμενα μέχρι τοῦ νῦν καὶ μαρτυροῦντα τὴν πάλαι ποτὲ προγονικὴν ἡμᾶν δόξαν.

Ἐκεῖθεν λιτανεύοντες οἱ εὐσέβεις κάτοικοι μετὰ τοῦ Πατριάρχου, ἔξηγοῦντο ἐν θρήνοις καὶ κλαυθμοῖς τὴν σωτηρίαν αὐτῶν

παρὰ τῆς Θεοτόκου. Καὶ ἡ πίστις αὐτῶν ἐθαυματούργησεν. Ἐξαίφνης θύελλα ἔξηγέρθη ἐν τῷ ἀσφαλεστάτῳ λιμένι καὶ συνέτριψε τὰ πλοῖα, τὰ δὲ ἔχθρικά πτώματα ἔξεβράζοντο πρὸ τῶν Βλαχερνῶν, πρὸ τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου. Ὁ λαὸς πρὸ τοῦ ἔξαισιον θαύματος λαμβάνει θάρρος, ἔξερχεται τῶν τειχῶν καὶ τρέπει εἰς ἄτακτον φυγὴν τοὺς πολεμίους, πολλοὺς αὐτῶν κατασφάζων. Ὁ Πατριάρχης Σέργιος συγκαλεῖ τὸν λαὸν εἰς παννύχιον δοξολογίαν, εἰς ἀκάθιστον προσευχήν, ἐν τῷ νικηφόρῳ ναῷ τῆς Θεοτόκου, ἐνῷ τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς, τὰ δάκρυα τῆς ἀνελπίστου σωτηρίας, τὰ δάκρυα τοῦ ἵερου ἐνθουσιασμοῦ συνανεμίγησαν μετά τῶν ἐγκαρδίων προσευχῶν, αἵτινες ὡς εὐώδεις θυμίαμα ἀνέρχονται πρὸ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Καὶ πόσαι ἄλλαι ἴεραι ἀναμνήσεις ἰστορικώταται δέν μοι ἐπῆλθον κατὰ τὴν σεμνὴν ἐκείνην ἑσπέραν τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν προσευχῆς μου! Ἀναφέρω ὡς κατακλεῖδα τὴν κατὰ Βαρλαὰμ καὶ Ἀκινδύνου συγκροτηθεῖσαν Σύνοδον εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ στέψιν τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Κατακούζηνοῦ (1345), τρανὰ μαρτύρια τῆς τιμῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ, μεθ' ὧν περιεβάλλετο ὁ ἴερος τῶν Βλαχερνῶν χώρος ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν.

Καὶ ἐν τούτοις ἡ ἐθνικὴ ἀβελτηρία καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀκηδία ἐπέθηκε τὴν σφραγίδα αὐτῆς καὶ εἰς τὸ ἰστορικώτατον καὶ ἴερώτατον τοῦτο μέρος, ἡ δὲ σημερινὴ αὐτοῦ θέσις πᾶν ἄλλο εἶνε ἡ ἀνταξία τοῦ λαμπροῦ παρελθόντος. Οὕτε ναὸς ἀντάξιος, οὕτε περιβάλλον εὐπόροστον καὶ ἀξιοπρεπὲς συναντᾶ ἐν αὐτῷ. Ἐνῷ εἶνε τὸ μόνον περισωθὲν ἥμιν ἴερὸν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ναυαγίου, ἐνῷ περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀπανταχοῦ γῆς δρυθοδόξων ἐλλήνων ἐνεκα τῆς ἰστορικότητος αὐτοῦ ταύτης, καὶ οἱ πάντες θεωροῦσι καθῆκον ἐπιβαλλόμενον τὴν εἰς τὰς Βλαχέρνας ἐπίσκεψιν, δὲν ἐλήφθῃ ἄχρι τοῦδε φροντὶς νὰ κτισθῇ ναὸς μεγαλοπρεπῆς ἀντάξιος τῆς παρελθούσης ἐνδόξου ἰστορίας, ἀφ' οὗ ἐτησίως εἰσφέρει ἡ εὐλάβεια τῶν χριστιανῶν πρὸς τὸ ἴερὸν ἀγίασμα χιλίας λίρας, καὶ ἡδύνατο ἐπομένως δι' ἴδιων μέσων νὰ παρίσταται ἀντάξιον τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, ἥρκει νὰ ἐλαμβάνετο παρὰ τῶν ἀρμοδίων ἡ ἐλαχίστη μέριμνα.

Τοιαῦται ἦσαν αἱ τελευταῖαι μου σκέψεις κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐκ τοῦ ἴερου ἀγιάσματος καὶ ταύτας ἐθεώρησα καθῆκον νὰ γράψω. Εὔχομαι δὲ νὰ ἐγείρῃ ὁ Θεὸς τὸν ἐκλεκτὸν αὐτοῦ ἐν καιρῷ, ὅστις ἐκ τῆς ἰστορίας τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος καθοδη-

γούμενος, νὰ παρασκευάσῃ ἐνεστὸς παρήγορον τοῖς ἐπισκεπτο-
μένοις τὰς Βλαχέρνας χριστιανοῖς, καὶ εὐδίωνον ταῖς ἐπερχό-
μέναις γενεαῖς.

† Ο ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ ΝΕΟΦΥΤΟΣ

ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΟΤΕ ἀλλοτε, κατὰ τὸ παρελθόν του, δὲν κατεδείχθη ἀπτότερον
ἢ ἔθνικότης τῶν ἐργασιῶν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἰδρύματος,
παρ' ὅσον κατὰ τὸ διαρρεύσαν διάστημα τῆς κρισιμωτάτης ἔθνικῆς
ζωῆς μας. "Η Τράπεζα Ἀθηνῶν προσέφερε κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ
τὰς τιμητικωτέρας διὰ τὸ ὄνομά της καὶ τὸν βίον της ὑπηρεσίας,
εἰς δόλους τοὺς παράγοντας τῆς ἔθνικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς χρη-
ματιστικῆς κινήσεως. Εἰς τὸ Κράτος, τὴν ἀρωγὴν της διὰ τὸν ἐπι-
σιτισμὸν τῆς χώρας· εἰς τὸ Ἐμπόριον, τὴν ὑποστήριξίν της πρὸς
ἐφοδιασμὸν δὲ ὅλοκλήρων ἐκατομμυρίων πιστώσεων· εἰς τὴν κοινω-
νίαν, τὴν ἀσφάλειαν πρὸς τοποθέτησιν τῶν οἰκονομιῶν της· εἰς τὰς
οἰκογενείας τῶν μαχομένων ἐν Μακεδονίᾳ γενναίων, τὸ μέσον τῆς
ἀνακουφίσεως.

Μια ἐργασία τόσον τιμία καὶ τόσον εὐεργετική ἵτο φυσικὰ νὰ
εῦρῃ πρὸ αὐτῆς εὐρὺν τὸν δρόμον πρὸς τὴν προκοπήν, δ ὅποιος τῆς
ἡγούμενη ἀφ' ὅτου ἰδίως τὸ ἀποκατασταθὲν Κράτος εὔρεν εἰς αὐτὴν
τὴν κυρίων καὶ κατ' οὐσίαν ἔθνικήν του Τράπεζαν. Τὸ φωτεινὸν
πνεῦμα τῆς ἐντίμου καὶ σώφρονος διευθύνσεως, τὸ διέπον τὰς ἐργα-
σίας τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δύο πρωτίστων
παραγόντων τῶν προόδων της: τοῦ κ. Τζών Ηλιάσκου καὶ τοῦ
ἀνταξίου αὐτοῦ Σίσην κ. Κωνστ. Ηλιάσκου, — οὗ ἡ πλήρης δημιουρ-
γικότητος τραπέζική δράσις εἴναι ἥδη τόσον συμπαθῶς γνωστὴ
εἰς τὸν ἐμπορικὸν καὶ χρηματιστικὸν μας κόσμον — ἡ διαιυγὴς διο-
ρατικότης τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος καὶ ἡ πιστὴ ἀφοσίωσις εἰς
τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου, ἀνήγαγε τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν εἰς
περιωπήν, ἥτις ὑπερηκόντισε καὶ τὰς αἰσιωτέρας ἐπιθίδας περὶ τῆς
ἀνορθώσεως της ἐκ τῆς ἐκπτώσεως, εἰς ἥγιν παρέλαθεν αὐτὴν ἡ
ἐνεστῶσα Γενικὴ Διεύθυνσις.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἐσωτερικήν της ἀκμήν, τὸ γόνητρον
αὐτῆς ἔχει ἥδη ὑψωθῆ εἰς περιωπήν πρώτης τάξεως Τραπέζικῶν
Οἰκων ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ, διόπου εἰναι ἡ γνωστοτέρα ἐλληνικὴ Τρά-
πεζα. Πιστώς δὲ καὶ ἀρρήκτως συνδεδεμένην μὲ τὰς τύχας τῆς
Γαλλίας, εἰς ἥν, ὡς γνωστόν, ἀνήκουν τὰ δύο τρίτα περίπου τῶν
μετοχῶν της, δικαιοῦται ν' ἀτενίζῃ ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν πρὸς τὸ
λαμπρότερον καὶ τὸ εὐτυχέστερον μέλλον.